

Хмельницький національний університет

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ НА ТРАНСПОРТІ

*Методичні вказівки до лабораторних робіт
з дисципліни для студентів спеціальності
274 «Автомобільний транспорт»*

*Затверджено на засіданні кафедри
трибології, автомобілів та матеріалознавства.
Протокол № 5 від 05.02.2020*

Хмельницький 2020

Міжнародні стандарти та сертифікація на транспорті : методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни для студентів спеціальності 274 «Автомобільний транспорт» / О. В. Диха, О. П. Бабак, О. М. Маковкін. – Хмельницький : ХНУ, 2020. – 45 с.

Укладачі: Диха О. В., д-р техн. наук, проф. ;
Бабак О. П., канд. техн. наук, доц. ;
Маковкін О. М., канд. техн. наук, доц.

Відповідальний за випуск: Диха О. В., д-р техн. наук, проф.

Редактор-коректор: Яремчук В. С.

Технічне редагування і верстка: Чопенко О. В.

Макетування та друк здійснено редакційно-видавничим відділом Хмельницького національного університету (м. Хмельницький, вул. Інститутська, 7/1). Підп. до друку 21.02.2020. Зам. № 19/20, тир. 50 прим., 2020.

© ХНУ, 2020

Вступ

Дисципліна «Міжнародні стандарти та сертифікація на транспорті» є основною у загальному циклі дисциплін підготовки фахівців спеціальності «Автомобільний транспорт», освітнього рівня «бакалавр».

Мета вивчення дисципліни – набуття студентами елементарних знань щодо принципу роботи у сфері сертифікації. Сертифікація стала одним з важливих механізмів управління якістю, який дає можливість об'єктивно оцінити продукцію, надати споживачу підтвердження її безпеки, забезпечити контроль за відповідністю продукції вимогам екологічної чистоти, а також підвищити її конкурентоздатність. **Сертифікація** – це процедура, за допомогою якої третя сторона дає письмову гарантію, що продукція, процес чи послуга відповідають заданим вимогам.

Предметом дисципліни є вивчення основ сертифікації автомобілів та методів і способів її проведення.

Після вивчення дисципліни студенти повинні **знати**:

- основні історичні відомості про розвиток сертифікації;
- термінологію, позначення в сертифікації;
- законодавчі документи, що регламентують сертифікацію автомобілів.

Крім того, студенти повинні **вміти**:

- розуміти суть сертифікації автомобілів;
- проводити сертифікацію автотранспортних засобів;
- виявляти недоліки автотранспортних засобів при сертифікації;
- використовувати набуті знання при сертифікації транспортних засобів;
- виконувати розрахунок необхідних параметрів при проведенні сертифікації транспортних засобів

Загальні методичні вказівки

Лабораторні роботи з дисципліни спрямовані на закріплення теоретичного матеріалу, котрий розглядається в лекційному курсі. У процесі підготовки до роботи при вивченні певної теми слід звертати особливу увагу на підготовку відповідей до контрольних питань, наведених в наприкінці лабораторних робіт або лекцій. Формулювання відповідей дозволить закріпити найважливіші моменти теми, що вивчається.

Завдання для розрахунків видається викладачем на першому занятті. Приклад і форма завдання, література, необхідні таблиці наведені у додатках.

Виконуючи практичну частину лабораторної роботи, необхідно звернути увагу на методи й умови виконання операцій, технічні вимоги до кожної операції, нормативно-технічну документацію. До кожної роботи готується звіт, у якому формулюється тема, мета роботи, основні моменти теорії, відповіді на контрольні питання, де необхідно, виконуються вимоги до практичної частини лабораторних робіт.

Виконані роботи студент захищає і по завершенні лабораторного практикуму оформляє загальний звіт, в який включає всі проміжні звіти з окремих робіт.

Критерії оцінювання вмінь та знань студента

Середній рівень (оцінка – «3») передбачає вміння правильно розв'язувати поставлені задачі за прикладом, тобто за готовою логічною схемою знайти вірне рішення, вибрати необхідні значення з таблиць та графіків. Формули, графіки та методика розрахунку у повному обсязі представлена у теоретичних відомостях до кожної лабораторної роботи.

Достатній рівень (оцінка – «4») передбачає розв'язування задач. Розв'язання задач із застосуванням набутих знань без допомоги викладача.

Високий рівень (оцінка – «5») передбачає розв'язання стандартних задач. Розв'язання задач із застосуванням набутих знань без допомоги викладача зі знанням теоретичного курсу.

Захист лабораторних робіт проводиться усно або письмово за попереднім узгодженням зі студентом у присутності всієї групи студентів.

Лабораторна робота 1

Оформлення заявки на проведення сертифікації у системі УкрСЕПРО ДТЗ, кузовів і шасі, що були в користуванні та ввозяться з-за кордону

Мета: навчитися оформляти заявки на проведення сертифікації у системі УкрСЕПРО дорожно-транспортних засобів (ДТЗ), кузовів і шасі, що були в користуванні та ввозяться з-за кордону.

Короткі теоретичні відомості

Ключові слова та поняття: атестація виробництва, безпека, достовірність, Європейська кооперація з акредитації випробувальних лабораторій та органів з сертифікації (EA), Європейська мережа оцінювання та сертифікації систем якості (EQNET), Європейська організація з випробувань та сертифікації (EOTC), Європейський електротехнічний комітет з випробувань і сертифікації (ELSECOM), Європейський комітет з досліджень і сертифікації в галузі інформаційних технологій (ECITS), Європейський Комітет з оцінювання та сертифікації систем якості (EQS), експертиза, захист прав споживачів, інспектування, комітет з оцінки відповідності, комітет з сертифікації, Комітет Ради ISO з оцінки відповідності (CASCO), методи контролю, методи випробування, Міжнародна конференція з акредитації лабораторій (ILAC), Міжнародна організація законодавців метрології, міжнародна система сертифікації, Міжнародний форум з акредитації (IAF), міжнародні організації з акредитації, міжнародні організації з сертифікації, нагляд, національна система сертифікації, національні організації з сертифікації, Організації метрологічних закладів країн Європи, сертифікація, сертифікована продукція (процес, робота, послуга), системи сертифікації, торгівля, угоди з сертифікації, Українська державна системи сертифікації продукції (УкрСЕПРО), ХАССП.

Складовою частиною діяльності щодо технічного регулювання, стали системи сертифікації (лат. *sertifico* – підтверджую, засвідчую; *certus* – безсумнівний і *facio* – робити, діяти, тобто «зроблено правильно»; фр. *certificate*; англ. – *certification*) продукції та акредитації випробувальних центрів та лабораторій.

Сертифікація (рис. 1.1) – визнаний у світі спосіб незалежної оцінки відповідності продукції, процесів і послуг встановленим вимогам. Застосування сертифікації створює передумови для успішного розв'язання низки важливих соціальних й економічних проблем і завдань.

Мета сертифікації наведена на рис. 1.2. Стандартизація та процедура оцінювання відповідності тісно пов'язані між собою. Вона може проводитись за наявності нормативних документів, на відповідність яких оцінюється продукція, процес чи послуга. Мають бути стандартизовані методи контролю та випробування, а також сама процедура оцінювання відповідності, що забезпечує достовірність, повторюваність та відтворюваність результатів.

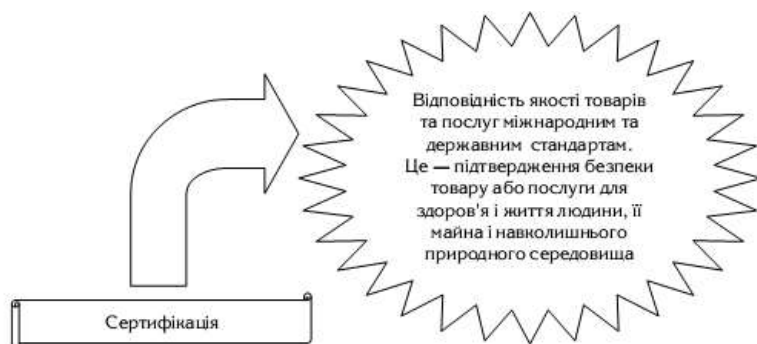

Рис. 1.1 – Визначення поняття «сертифікація»

Рис. 1.2 – Мета сертифікації

У багатьох випадках, особливо для потенційно небезпечної продукції, держава та споживач мають бути впевнені, що її вироблено відповідно до вимог нормативних документів і з прийнятним на сучасному етапі світової практики рівнем безпеки. Для цього встановлюють процедуру оцінювання відповідності, яка у загальному випадку передбачає визначення характеристик продукції, встановлення відповідності і запевнення у ній (сертифікація, декларація про відповідність), реєстрацію, акредитацію та інспектування.

Сертифікація служить основою державного регулювання безпеки товарів та послуг. Її основною функцією є захист людини, її майна і природного середовища від негативних наслідків сучасного науково-технічного розвитку, від несумлінних виробників і продавців, а також створення умов для чесної конкурентної боротьби.

Складовими системи регулювання безпеки й якості товарів і послуг є: система видачі дозволів (ліцензій) на право ведення підприємницької діяльності, нормативи безпеки і якості, стандартизація, метрологія, методи випробування виробів, процедура оцінки і підтвердження відповідності виробу, технології або послуги вимогам нормативних документів.

Порядок виконання роботи

За зразком типової заявки здійснити її оформлення.

Ф 7.5-03-А

Керівнику ОС ДТЗ

Редзюку А. М.

Прізвище та ініціали

пр-т Перемоги, 57, м. Київ, 03113

З А Я В К А 1

**на проведення сертифікації у системі УкрСЕПРО
ДТЗ, кузовів і шасі, що були в користуванні та ввозяться з-за кордону**

1 _____
Найменування заявника – назва організації

_____ або прізвище, ім'я, по батькові – для фізичної особи

_____ Адреса, код за ЄДРПОУ – тільки для організації

В особі _____
Прізвище, ім'я, по батькові та посада – для заявки від організації

просить провести сертифікацію у системі УкрСЕПРО на відповідність вимогам чинних в Україні нормативних документів _____

Назва виробу, марка, модель, варіант, версія

Рік випуску:

код за УКТ ЗЕД:

код за ДКПП:

Має позначення (маркування):

– ідентифікаційний номер ДТЗ (кузова або кабіни):

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

– двигун (марка, модель): номер двигуна: робочий об'єм, см³: вид палива:

2. Замовник зобов'язується:

- виконувати всі умови сертифікації;
- сплатити всі витрати на проведення сертифікації.

3. До заявки додаються:

- документ про реєстрацію ДТЗ, проведену раніше

– контракт на поставку або договір купівлі-продажу

– фінансовий документ (інвойс, рахунок-фактура, довідка-рахунок тощо)

– провізний документ (митна декларація, ПП, АД, ТГН)

– свідоцтво платника ПДВ (тільки для організацій) або ідентифікаційний код (для фізичної особи)

4. Додаткові відомості:

Чи заявляли що продукцію в інші органи із сертифікації в Україні

Наявність схвалення типу

Наявність протоколів випробувань

Наявність настанови (або інструкції) з експлуатації

Так	Ні
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Керівник підприємства або фізична особа

Підпис

Прізвище, ініціали

Головний бухгалтер (тільки для підприємств)

Підпис

Прізвище, ініціали

М.П. _____ 20__ р.

Питання для самоконтролю

1. Роль сертифікації у системі підвищення якості продукції та послуг.
2. Наведіть визначення сертифікації. Яка організація формує міжнародні вимоги до термінів і визначень у галузі сертифікації?
3. Порівняйте суть понять «сертифікація» і «підтвердження відповідності».
4. Що таке система сертифікації?
5. Які існують види сертифікації?
6. Визначте призначення добровільної сертифікації та охарактеризуйте її об'єкти.
7. Встановіть відмінності добровільної сертифікації від обов'язкової.

Лабораторна робота 2

Оформлення заявки на проведення сертифікації системи управління якістю в системі УкрСЕПРО

Мета: навчитися оформляти заявки на проведення сертифікації системи управління якістю в системі сертифікації.

Короткі теоретичні відомості

Національний орган з сертифікації – Держспоживстандарт України розробляє стратегію розвитку сертифікації в Україні; організує, здійснює та координує роботи щодо забезпечення функціонування системи сертифікації УкрСЕПРО; організує розробку та удосконалення організаційно-методичних документів; встановлює основні принципи, правила та структуру системи сертифікації УкрСЕПРО, проводить державну реєстрацію систем сертифікації, знаків відповідності, веде їх Державний реєстр; затверджує переліки продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації.

ДСТУ 3410:2004 «Система сертифікації УкрСЕПРО. Основні положення» визначає основні функції, які здійснює Держспоживстандарт України зі створення і робіт систем сертифікації однорідної продукції: організує роботи з сертифікації продукції в разі відсутності органу з сертифікації певного виду продукції; акредитує органи з сертифікації та випробувальні лабораторії (центру), атестує аудиторів, здійснює інспекційний контроль за діяльністю цих органів та осіб.

Держспоживстандарт України виконує також функції щодо міжнародних зв'язків у галузі сертифікації: приймає рішення щодо приєднання до міжнародних систем та угод з сертифікації; взаємодіє з національними органами з сертифікації інших держав та міжнародними організаціями, що здійснюють діяльність з сертифікації.

Науково-технічна комісія з питань сертифікації створюється та затверджується Національним органом з сертифікації для розгляду перспективних напрямків розвитку і розробки пропозицій Держспоживстандарту з проблем сертифікації продукції з метою реалізації Законів України «Про захист прав споживачів» та «Про охорону праці».

Науково-технічна комісія розглядає пропозиції щодо:

- принципів єдиної політики в галузі сертифікації;
- проектів основоположних організаційно-методичних документів з сертифікації продукції, атестації виробництв, сертифікації систем якості, акредитації органів з сертифікації і випробувальних лабораторій та ін.;

- основних напрямів досліджень у галузі сертифікації продукції, а також акредитації випробувальних лабораторій, органів з сертифікації продукції (послуг) і систем якості;

- напрямів міжнародного співробітництва в галузі сертифікації, у тому числі в рамках ISO, IEC та інших міжнародних організацій;
- приєднання до міжнародних систем та угод з сертифікації;
- питань взаємодії з національними органами з сертифікації інших держав, що здійснюють діяльність з сертифікації, визнання результатів випробувань, сертифікатів та знаків відповідності;
- переліку продукції, що буде підлягати обов’язковій сертифікації.

Рис. 2.1 – Організаційна структура органу із сертифікації продукції

Орган з сертифікації продукції (рис. 2.1) виконує такі основні **функції**:

- здійснює сертифікацію закріпленої за ним номенклатури продукції та несе відповідальність за дотримання правил системи;
- розробляє організаційно-методичні документи з сертифікації закріпленої продукції;
- визначає схему і порядок здійснення сертифікації закріпленої продукції;
- організує та проводить обстеження та атестацію виробництв;
- здійснює технічний нагляд за сертифікованою продукцією та атестованим виробництвом;
- видає сертифікати відповідності на продукцію та атестати виробництв;
- забезпечує розподіл функцій, відповідальності, взаємодію персоналу при реалізації всіх функцій органу;
- розробляє пропозиції щодо розширення галузі акредитації органу з сертифікації;

- формує та актуалізує фонд нормативних документів, які використовуються під час сертифікації продукції в галузі акредитації;
- реєструє сертифікати відповідності;
- здійснює аналіз та облік закордонних сертифікатів, протоколів випробувань та інших свідоцтв відповідності продукції встановленим вимогам;
- проводить інспекційний контроль за сертифікованою продукцією (за схемою сертифікації);
- взаємодіє з випробувальними лабораторіями, іншими органами з сертифікації (також в інших країнах), Національним органом з сертифікації;
- взаємодіє з виробниками (продавцями) продукції, організаціями, які здійснюють державний контроль та нагляд за продукцією, споживачами та громадськими організаціями;
- здійснює внутрішню перевірку та забезпечення своєї відповідності вимогам даного документа та вимогам, встановленим у системах сертифікації однорідної продукції;
- веде документацію за всіма питаннями своєї діяльності та забезпечує доступність до цієї документації органів, які проводять інспекційний контроль його діяльності;
- забезпечує інформацією про результати сертифікації, в тому числі про продукцію, яка не пройшла сертифікацію або про виявленні порушення та невідповідності продукції встановленим вимогам, усі зацікавлені сторони.

Відповідно до перерахованих функцій орган з сертифікації повинен мати організаційну структуру, кваліфікований персонал, систему управління документацією та систему забезпечення якості робіт з сертифікації. Основні правила організації, напрями діяльності вимоги до органу сертифікації продукції і порядок його акредитації визначені у ДСТУ 3411:2004 (рис. 2.2).

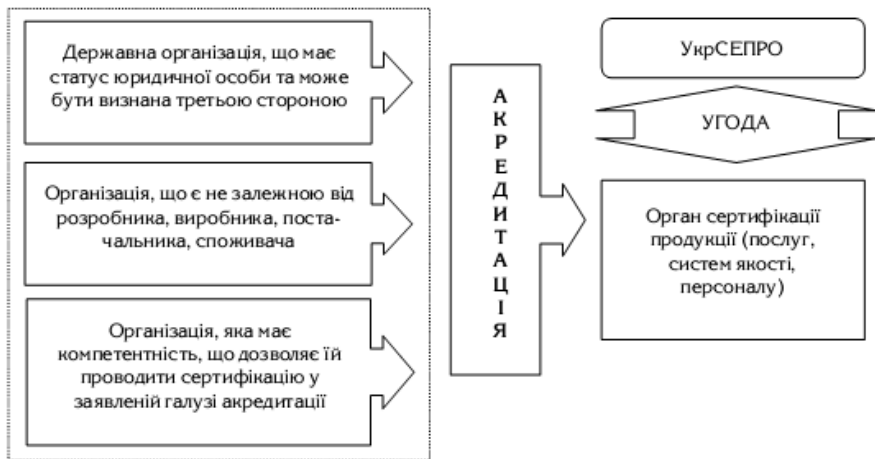

Рис. 2.2 – Умови для акредитації організації в органі сертифікації

Акредитація органів з оцінки відповідності проводиться національним органом з акредитації відповідно до Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» 17.05.2001 р. № 2407–III з урахуванням вимог міжнародних та європейських стандартів з акредитації.

Організація може бути акредитована як орган сертифікації (орган з оцінки відповідності), якщо вона є не залежною від розробника, виробника, постачальника, споживача і має компетентність, яка дозволяє їй проводити сертифікацію у заявленій галузі сертифікації.

До функцій виконавчої групи належить:

– розробка та ведення організаційно-методичних документів органу з сертифікації;

– приймання та розгляд заявок на сертифікацію продукції, підготовка рішень за ними та взаємодія із заявниками під час проведення сертифікації;

– відбір та ідентифікація зразків продукції для випробувань, здійснення нагляду за проведенням випробувань продукції, що сертифікується, проведення аналізу наданих документів та протоколів випробувань;

– проведення обстеження та атестації виробництв, організація проведення технічного нагляду за виробництвом та випробуваннями сертифікованої продукції;

– оформлення та видання сертифікатів відповідності, атестатів виробництва, ведення обліку сертифікованої продукції і сертифікатів відповідності;

– підготовка рішення щодо визнання зарубіжних сертифікатів та доведення прийнятих рішень до заявників;

– підготовка рішення про скасування або припинення дії виданих сертифікатів відповідності та інформування Національного органу з сертифікації, територіальних центрів стандартизації, метрології та сертифікації Держстандарту України і заявників щодо прийнятих органом рішень;

– погодження коригувальних заходів з усунення причин невідповідностей та порушень встановлених вимог, що виявлені під час проведення технічного нагляду за виробництвом сертифікованої продукції;

– проведення експертизи нормативних документів на продукцію, що сертифікується, та змін до них; інформування виробників та постачальників сертифікованої продукції щодо запланованих змін нормативних документів на цю продукцію;

– участь у роботі технічного комітету з стандартизації продукції в галузі акредитації;

– прийняття до розгляду апеляції з питань сертифікації продукції в галузі акредитації органу;

– підготовка звітів про результати діяльності органу з сертифікації для Національного органу з сертифікації та «Настанову з якості».

Акредитовані випробувальні лабораторії (центри) проводять випробування продукції, що сертифікується, відповідно до галузі акредитації та

видають протоколи випробувань (рис. 2.3). За дорученням органу з сертифікації випробувальні лабораторії беруть участь у здійсненні технічного нагляду за виробництвом та в атестації виробництва продукції, що сертифікується, а за дорученням Держспоживстандарту України – у проведенні інспекційного контролю.

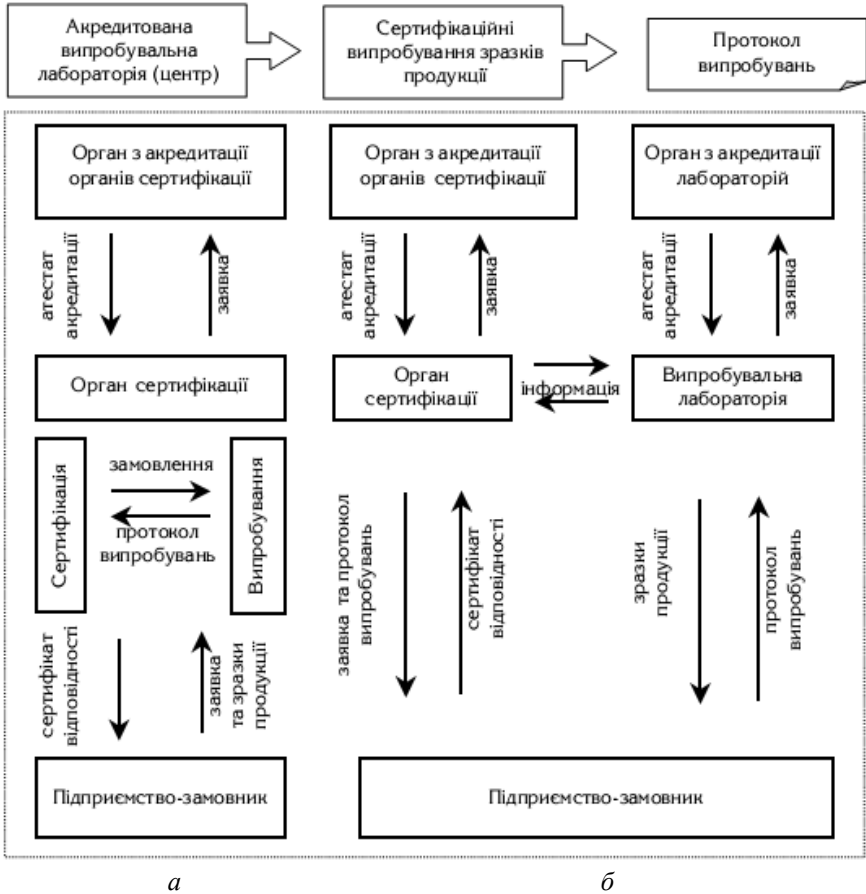

Рис. 2.3 – Функціонування випробувальної лабораторії в органах сертифікації продукції:

а) у структурі органу сертифікації; б) як самостійна структура

Важливими кроками на цьому шляху стало впровадження у практику міжнародних нормативно-правових документів (Правила ЄЕК ООН та Директиви ЄС), які регламентують методики проведення випробувань, вимоги до випробувального обладнання, вимоги до оціночних показників тощо. Роз-

межування функцій акредитації та сертифікації забезпечило прийняття Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» від 17.05.2001 р. № 2407–III та створення Національного агентства з акредитації України (НААУ). У сфері випробувань на основі міжнародного документу прийнято національний стандарт ДСТУ ISO/IEC 17025: 2001 «Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій», який встановлює вимоги до компетентності лабораторій (центрів) у провадженні випробування та порядок їх акредитації.

Зазначений стандарт є ідентичним міжнародному ISO/IEC 17025:1999 і це дає можливість визнання результатів випробувань продукції, отриманих у вітчизняних випробувальних лабораторіях, різними країнами, органи з акредитації яких уклали угоди про взаємне визнання.

Вимоги щодо представлення результатів випробувань регламентує національний документ у сфері метрології – Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність» від 11.02.98 р. № 113/98–ВР (в редакції від 15.06.2004 р. № 1765–IV). Закон, зокрема, визначає правові основи забезпечення єдності вимірювань в Україні, регулює відносини у сфері метрологічної діяльності та спрямований на захист громадян і національної економіки від наслідків недостовірних результатів вимірювань.

Випробувальні лабораторії мають бути акредитовані на технічну компетентність та незалежність у системі. Сертифікаційні випробування можна проводити також у випробувальних лабораторіях, що акредитовані тільки на технічну компетентність, але обов'язково разом з представниками органу сертифікації продукції (послуг). Відповідальність за необ'єктивність таких випробувань несе орган сертифікації або організація, що виконує його функції, за дорученням яких випробувальна лабораторія проводить випробування.

Інспекційний контроль за діяльністю акредитованих лабораторій здійснюють Держспоживстандарт України або за його дорученням – територіальні центри з сертифікації шляхом періодичних перевірок їх діяльності, участі в їх роботі представників Держспоживстандарту України, надання лабораторією регулярної інформації щодо проведених нею випробувань, збору та аналізу інформації від організацій, що здійснюють громадський та державний контроль за якістю продукції, послуг.

Аудитори, які атестовані в системі та занесені до реєстру системи, за дорученням Національного органу сертифікації або органу сертифікації, виконують роботи, що пов'язані із сертифікацією продукції, процесів, послуг. Атестація аудиторів здійснюється згідно з ДСТУ 3418–96.

Організація, яка претендує на акредитацію як органу з сертифікації продукції (послуг, систем якості, персоналу) повинна:

- організаційну структуру, адміністративні та юридичні права для управління роботами з сертифікації в заявленій галузі акредитації;
- компетентний персонал, кваліфікація якого підтверджена документально за результатами атестації;

– актуалізований фонд нормативних документів на продукцію та методи її випробувань;

– систему двосторонніх зв'язків з виробниками або постачальниками сертифікованої продукції, яка забезпечує своєчасне їх інформування про заплановані зміни вимог нормативних документів на продукцію, зміни вимог нормативних документів на продукцію, що повинно бути документально підтверджено;

– договірні зобов'язання з акредитованими в системі випробувальними лабораторіями (центрами) для проведення випробувань продукції з метою сертифікації, а за необхідності – з органами сертифікації систем якості;

– штатний персонал, який веде технічний нагляд за виробництвом сертифікованої продукції;

– статут, що визначає її діяльність;

– настанову з якості;

– комплект організаційно-методичних та нормативних документів системи сертифікації продукції в заявленій галузі акредитації;

– документи, що встановлюють правила та порядок проведення технічного нагляду за виробництвом і випробуваннями сертифікованої продукції;

– досвід роботи з сертифікації, що підтверджується документально за результатами виконаних робіт.

Виробники (продавці) продукції як учасники сертифікації також повинні знати і виконувати свої функції:

– подання заявки на здійснення сертифікації;

– надання продукції та необхідної документації до неї відповідно до правил тієї системи, за якою здійснюватиметься сертифікація.

Основна вимога до виробників – забезпечення відповідності продукції, що реалізується вимогам нормативних документів, на відповідність яким вона сертифікована. При закінченні терміну дії сертифіката та знака відповідності виробник (продавець) зупиняє реалізацію продукції, а якщо вона не відповідає вимогам стандарту, на відповідність якому вона сертифікована, - припиняє її виробництво.

Якщо виробник вносить зміни до технології виробництва, які впливають на параметри якості сертифікованого товару, які підлягають обов'язковій сертифікації, він зобов'язаний повідомити про це орган з сертифікації.

Територіальні центри стандартизації, метрології і сертифікації Держспоживстандарту України виконують такі функції:

– здійснюють за дорученням органу з сертифікації продукції технічний нагляд за стабільністю показників сертифікованої продукції під час її виробництва;

– надають інформацію у сфері сертифікації й акредитації;

– надають на договірній основі методичну допомогу підприємствам у підготовці до акредитації їх випробувальних лабораторій, сертифікації продукції, систем якості та атестації виробництв.

Зокрема, у 2005 р., органами сертифікації видано 169,4 тис. сертифікатів відповідності, що на 29 % більше ніж за 2004 р. (130,9 тис. сертифікатів). В тому ж році визнано 19,1 тис. іноземних сертифікатів країн, з якими Україна уклала угоди про взаємне визнання результатів робіт з оцінки відповідності. Серед виданих свідоцтв про визнання – 68 % на промислову продукцію та 32 % – на харчову.

Заслужують на увагу й активні заходи щодо розроблення, впровадження та сертифікації систем управління якістю на вітчизняних виробництвах, відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO серій 9000, 14000. Так, за даними реєстру системи УкрСЕПРО станом на 1 травня 2007 року 1347 підприємств сертифікували системи управління якістю (СУЯ), із них 34 підприємства сертифікували системи екологічного управління.

Порядок виконання роботи

За зразком типової заявки здійснити її оформлення.

Форма заявки на проведення сертифікації СУЯ*

Ф 7.5-07-А

Керівнику ОС ДТЗ

Редзюку А. М.

Прізвище та ініціали

пр-т Перемоги, 57, м. Київ, 03113

З А Я В К А 2

**на проведення сертифікації системи управління якістю
в системі сертифікації _____**

Назва

1 _____

Назва організації-заявника, адреса(-и) юридичного та фізичного місця розташування,

телефон, факс, e-mail, банківські реквізити, код ЄДРПОУ

в особі _____

Посада, прізвище, ім'я, по батькові та посада керівника організації-заявника

просить провести _____ сертифікацію системи управління
первинну (повторну)

якістю в термін _____

*Бланк заявки може бути виконаний на одному аркуші із зворотом

2 Відомості про систему управління якістю та про виробництво продукції

2.1 Система управління якістю (далі – СУЯ) поширюється на виробництво продукції:

Назва, тип, вид, марка, код ДКПП (код УКТ ЗЕД) продукції
яку виготовляють згідно з вимогами _____,
Позначення та назва нормативних документів,
що поширюються на продукцію
і задовольняє вимоги стандарту _____

Позначення і назва стандарту на систему управління якістю
2.2 СУЯ розроблено, запроваджено та підтримують на _____

Назва організації, корпоративна належність, юридичний статус,

код ЄДРПОУ юридична (фізична) адреси, телефон, факс, e-mail

2.3 Дата запровадження СУЯ – _____

2.4 Загальний опис СУЯ міститься у таких основних документах: _____

2.5 Позначення та назва стандарту, на відповідність якому необхідно перевірити й оцінити СУЯ _____

2.6 Результативне функціонування СУЯ підтримують, використовуючи постійний моніторинг процесів (так , ні) та продукції (так , ні)

2.7 Внутрішні аудити проводять у заплановані інтервали часу (так , ні) з метою:

а) встановлення відповідності СУЯ запланованим заходам щодо виготовлення продукції (так , ні);

б) встановлення відповідності СУЯ вимогам застосовного стандарту (так , ні);

в) встановлення відповідності СУЯ внутрішнім вимогам підприємства (так , ні);

г) перевірка того, чи результативно СУЯ функціонує і підтримується (так , ні)

2.8 Суттєві аспекти діяльності організації-виробника продукції: _____

2.9 Суттєві аспекти спеціальних технологічних процесів : _____

2.10 Технічні ресурси виробничої системи організації-виробника продукції забезпечують:

а) ____ % автоматизації процесів , ____ % механізації процесів , ____ % ручної праці

б) функціонування інформаційної системи: мережі Internet , мережі Intranet

в) статистичне регулювання процесів

г) статистичний контроль якості продукції

3 Заявник зобов'язується:

3.1 Сприяти Органу з сертифікації дорожніх транспортних засобів і систем управління якістю (далі – ОС ДТЗ) у виконанні всіх регламентних вимог щодо оцінювання та сертифікації СУЯ, зокрема виконувати умови періодичних наглядових

аудитів сертифікованої СУЯ за програмою аудиту та планом конкретного наглядного аудиту.

3.2 Надавати ОС ДТЗ будь-яку інформацію, необхідну для перевіряння й оцінювання відповідності СУЯ.

3.3 Сплатити всі витрати, пов'язані з проведенням робіт з перевіряння й оцінювання відповідності та сертифікації СУЯ, незалежно від їх результатів.

3.4 Сплачувати ОС ДТЗ витрати за подальший технічний нагляд за сертифікованою СУЯ на підставі рамкового договору на проведення технічного нагляду.

3.5 Забезпечувати вимоги ОС ДТЗ щодо посилання на свій статус сертифікації в засобах масової інформації та щодо застосування знака сертифікації.

3.6 Не робити та не допускати будь-яких оманливих заяв стосовно сертифікації СУЯ.

3.7 Не використовувати та не допускати використання сертифіката на СУЯ та знака сертифікації у спосіб, що вводить в оману.

3.8 У разі призупинення дії або анулювання сертифіката на СУЯ, припинити використання всього рекламного матеріалу, що має посилання на сертифікацію, та утримуватися від подальшої реклами свого сертифікованого статусу.

3.9 Вносити зміни у весь рекламний матеріал за наявності скорочення галузі сертифікації.

3.10 Не допускати, щоб посилання на сертифіковану СУЯ використовували у спосіб, який припускає, що ОС ДТЗ сертифікував продукцію або процес.

3.11 Не поширювати сертифіковану СУЯ на діяльність, яка не охоплена галузю сертифікації.

3.12 Не використовувати сертифікацію СУЯ в такий спосіб, що може негативно позначитися на репутації ОС ДТЗ та (або) системи сертифікації УкрСЕПРО та призвести до втрати довіри зацікавлених сторін і суспільства в цілому.

4 Додаткові відомості:

4.1 Кількість працюючих на об'єкті аудиту _____, у тому числі інженерно-технічних працівників _____ та допоміжного персоналу _____.

4.2 _____

5 Додаткові вимоги: _____

6 До заявки додаються такі документи:

а) політика у сфері якості (1 примірник);

б) настанова щодо якості (1 примірник);

в) структурна схема організації та перелік керівників структурних підрозділів (зазначити посаду, прізвище, ім'я та по батькові) та схему розташування структурних підрозділів (за наявності не зосередженої організаційної структури – адреси і віддаленість від центрального офісу структурних підрозділів та види продукції, які вони виготовляють, чи етапи виробничого циклу);

г) структурна схема управління якістю (за наявності);

д) детальна структура чинної документації СУЯ з ідентифікацією та (або) позначенням;

е) перелік документів системи управління якістю;

ж) інформація щодо всіх контрагентських (субпідрядних) процесів, використовуваних об'єктом аудиту, для виконання яких залучають сторонніх виконавців, і які можуть впливати на відповідність продукції вимогам;

и) інформація щодо консалтингової організації і консалтингових послуг, які надавалися об'єкту аудиту при розроблянні та запровадженні СУЯ (якщо такі послуги об'єкт аудиту отримував);

к) копії сертифікатів на систему управління якістю, виданих іншими органами оцінювання відповідності (за наявності).

7 Інформація, що вміщена в поданих документах (пункти бб–и цієї заявки) є конфіденційною, не може розголошуватися і передаватися стороннім юридичним чи фізичним особам.

Керівник організації	_____	_____
	Підпис	Прізвище, ініціали
Головний бухгалтер	_____	_____
	Підпис	Прізвище, ініціали

М.П. _____ 20 __ р.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте історичну динаміку створення національних та міжнародних організацій з оцінювання відповідності та акредитації.
2. Визначте організаційну структуру та основні напрями діяльності Міжнародної організації зі стандартизації (ISO).
3. Що таке технічні бар'єри в торгівлі та які шляхи їх усунення? Які міжнародні організації працюють в цьому напрямі?
4. Розкрийте історичну динаміку створення національної системи сертифікації в Україні.
5. Поясніть структуру законодавчої та нормативної бази сертифікації.

Лабораторна робота 3

Оформлення заявки на визнання іноземного сертифіката відповідності щодо партії продукції

Мета: навчитися оформляти заявки на визнання іноземного сертифіката відповідності щодо партії продукції

Короткі теоретичні відомості

У соціальній сфері, як уже зазначалося, сертифікація забезпечує захист здоров'я і життя населення, є важливим елементом систем охорони навколишнього середовища, підвищення стандартів якості життя населення. Так, у «Білій книзі» Комісії ЄС (1985 р.), яка присвячена програмним питанням стратегії створення єдиного європейського ринку, підкреслювалося, що гармонізація законодавства країн Європейського економічного союзу (ЄЕС) повинна бути націлена на установлення вимог стосовно охорони здоров'я і безпеки, захисту інтересів споживачів і навколишнього середовища.

Генеральна асамблея ООН 9 квітня 1985 р. схвалила документ основоположний правовий документ у галузі захисту споживачів – «Керівні принципи захисту інтересів споживачів» (рез. № 39/248), які, передусім зобов'язують підприємців застосовувати відповідні норми безпеки й якості споживчих товарів та послуг, а також надавати споживачам повну і достовірну інформацію про якість товарів та послуг, нести відповідальність за незадовільну їх якість (розд. 3, п. С). Усе це стало значною мірою результатом боротьби споживчих товариств за безпеку покупця, вплинуло на створення, зокрема в рамках ЄС, гнучкої системи підтвердження відповідності.

Важливим економічним результатом сертифікації, регулювання безпеки і якості продукції (процесів, робіт, послуг) є більш повне задоволення потреб пересічного громадянина, зниження витрат споживання або витрат на продукцію, збільшення збуту і, як наслідок, збільшення прибутку виробника й економія витрат споживача.

На рівні суспільства в цілому здійснення сертифікації виявляє себе у вигляді зростання надходжень у державний бюджет за рахунок збільшення податкової бази і надходжень митних зборів, а також зменшення витрат держбюджету в зв'язку зі скороченням коштів, що виділяються на охорону здоров'я – виплату допомоги з непрацездатності, витрат на утримання медичних установ та ін. Оскільки послуги органів з сертифікації й випробуванням продукції оплачуються в основному заявником, то зростання надходжень у держбюджет у визначеній мірі йде на утримання і розвиток самої сертифікації, а також стандартизації і метрології, покликаних вирішувати загальну задачу – забезпечення якості продукції і послуг.

Сертифікація стала процедурою, за допомогою якої визнаний у встановленому порядку орган документально засвідчує відповідність продукції,

систем якості, систем управління якістю, систем управління довкіллям та персоналу до встановлених законодавством вимог. Основні об'єкти, що піддаються сертифікації вказані на рис. 3.1.

Рис. 3.1 – Об'єкти, що піддаються сертифікації

Історики знаходять зародки сертифікації ще в давній період: клейміння виробів як підтвердження високої якості роботи майстра; процедура страхування багато століть супроводжувалася оцінкою стану об'єкта, який страхується, що засвідчувалося документально і таке інше.

Зокрема, багато виробів з клеймом майстра знаходять під час археологічних розкопок античних міст-держав. В грецьких та римських містах також існував своєрідний метрологічний нагляд – «колегія агрономів» (від двох до п'яти людей) – працівники якого стежили за торгівлею на ринках, захищали права споживачів. Торговельна діяльність регулювалася законодавством, за виконанням якого також слідували агрономи, що вилучили, можливо, мито з товарів, що ввозилися до міста. «Колегія агрономів» здійснювала контроль за цінами, обміном грошей, перевіркою мір та ваги, таврувала на вагових гирих, а також спеціальному мірному посуді (гличиках, ойнохойях, сіроглиняних чашах тощо) для позначення тим самим еталонного характеру їх об'єму. Вони також підтримували порядок на ринках, наглядали за їх чистотою.

Скажімо, в Ольвії, давньогрецькій колонії Північного Причорномор'я, одним із свідочтв діяльності «колегії агрономів» є наявність клейм на мірних посудинах (частіше ойнохойях) місцевого виробництва та бронзових гирих (сьогодні відомі 16 контрольних бронзових гир квадратної або прямокутної форми із Ольвії) з написом ОЛВІО та скороченими іменами посадових осіб – агрономів. Часто на гирих зустрічається зображення дельфіна – складової герба Ольвії, а також голів богів – Деметри та Аполлона Дельфінія (останній – покровитель Ольвії). Наявність герба міста та етнікону підсилювало державне значення цих мірних гир.

Метрологічний нагляд існував і в стародавньому Херсонесі, де наглядачі на ринках ще в IV ст. до н. е. слідували за правилами торгівлі та якістю товарів.

У Західній Європі сертифікація зародилась у XVIII–XIX ст. із сердовища ринку на добровільних засадах. Перший сертифікат на продукцію

було видано в Німеччині наприкінці XIX ст. З того часу сертифікація зазнала значних змін і поступово стала звичним явищем.

До сих пір в європейських країнах діють приватні органи з сертифікації, яким вже понад ста років. Якщо на ранніх етапах появи і розвитку сертифікації в її проведенні був зацікавлений виробник (з метою підвищення конкурентоспроможності своїх товарів) і споживач (з метою одержання гарантії відповідності певних характеристик виробів), то сьогодні перетворилась у норму торговельних відносин будь-якого рівня. До вирішення завдань сертифікації залучені громадські й приватні виробники, споживачі та наукові організації, уряди більшості країн, навіть міжурядові організації.

Провідні економічні країни почали розвивати процеси сертифікації у 1920–1930 рр. Так, у 1920 р. Інститут стандартів Німеччини (DIN) вперше заснував знак відповідності стандартам DIN, який поширився на всі види продукції, за винятком газового обладнання, обладнання для водопостачання та деякої іншої продукції, для якої передбачено спеціальний порядок проведення випробувань зразків та нагляду за виробництвом. Знак DIN зареєстрований в ФРН відповідно до закону про захист торгових знаків.

Однією з перших систем сертифікації конкретного виду продукції стала система сертифікації електротехнічного й електронного обладнання, що діє під егідою Німецької електротехнічної асоціації (VDE). Це одна з перших систем, створених у країні на початку 1920-х років. Вона організує розробку національних стандартів у галузі електротехніки, електроніки і зв'язку та здійснює керівництво системою сертифікації цього обладнання відповідно до угоди з DIN. До складу VDE входить Інститут з випробувань і приймань, який має свої випробувальні підрозділи та виконує функції національного органу перевірки засобів вимірювань. Сертифікація VDE є сертифікацією, що проводиться третьою стороною, і передбачає максимальну кількість заходів як з боку підприємства-виробника, так і випробувальних лабораторій та органів нагляду, що дозволяє гарантувати належний рівень якості продукції.

Під егідою VDE діють кілька систем сертифікації зі своїм знаком відповідності стандартам (рис. 3.2).

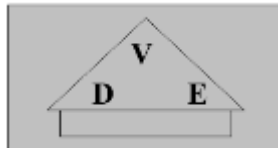

Рис. 3.2 – Знак відповідності стандартам VDE

1. Електротехнічного обладнання для побутового використання, освітлювального обладнання, трансформаторів безпеки (класу III), телевізійного та радіобладнання тощо.

2. Електричних кабелів і шнурів.

3. Обладнання на електромагнітні перешкоди, які від нього випромінюються.

4. Виробів електронної техніки.

Перші три системи сертифікації є обов'язковими. Практичне керівництво системами сертифікації здійснює Інститут з випробувань і приймання, який проводить:

– випробування продукції на відповідність стандартам, нагляд за виробництвом продукції і вибірку зразків для періодичних контрольних випробувань;

– випробування та дослідження, а за потребою нагляд за виробництвом електротехнічної, електронної продукції, що виготовляється відповідно до інших визнаних правил на основі спеціальних угод.

У Великобританії, приміром, сертифікація, як і в Німеччині, охоплює багато галузей промисловості та видів товарів. У цій країні діють декілька національних систем сертифікації, найбільша – Британського інституту стандартів. Для продукції, яка сертифікується в системі, затверджено спеціальний знак відповідності британським стандартам, який зареєстрований та охороняється законом. Сертифікація у Великобританії, в основному, носить добровільний характер, за винятком галузей, де за рішенням уряду стандарти обов'язкові для використання.

У Франції перший закон у галузі сертифікації було видано у 1938 р. і цілком присвячено правовому регулюванню Національного знака відповідності «NF» (Французький стандарт). Відповідальність за спільну організацію та управління системою було покладено на Асоціацію із стандартизації Франції (AFNOR). Система сертифікації знака NF означає, що продукція, яка пройшла сертифікацію відповідно до встановлених правил, повністю відповідає вимогам французьких стандартів. Таким чином, в основу системи покладено виключно національні стандарти, які розроблюються та затверджуються AFNOR. Знак NF зареєстровано у Франції відповідно до закону про торговельні та сервісні знаки.

Закон від 1941 р. регулював у сукупності питання стандартизації та сертифікації, а видані потім декрети (1943, 1955, 1964, 1978 і 1980 рр.) уточнювали правове регулювання порядку контролю за використанням норм і стандартів, питання правового захисту торговельних марок, а також правила процедури акредитації випробувальних лабораторій, порядок видання сертифікатів відповідності нормам і стандартам.

Практичне функціонування системи сертифікації почалось після Другої світової війни. Зараз вона включає понад 75 систем сертифікації, кожна з яких розповсюджується на конкретні групи продукції. Наприклад, по побутових приладах і машинах діють 15 систем сертифікації (електропобутові прилади, побутові холодильники тощо). Національна система сертифікації знака NF базується на принципі децентралізації, за винятком найважливіших питань, які вирішуються AFNOR і Керівним комітетом системи.

Починаючи з 1981 р. 18 національних організацій були визнані урядом Франції уповноваженими органами з сертифікації. Серед них найбільш

значною, звичайно, є AFNOR, згідно із законом від 1978 р. про інформацію та захист споживачів і декретом від 1980 р. сертифікати якості визначені як ознаки продукції, які підтверджують, що її характеристики контролюються незалежним національним органом.

Подібні процедури спостерігалися і в інших економічно розвинених державах.

Наявність великої кількості національних систем сертифікації в країнах Західної Європи, які базувались на нормативних документах цих країн, призвела до ситуації, коли однорідна продукція оцінювалась різними методами за різними показниками. Це було технічною перешкодою в торгівлі між країнами-членами Європейського Союзу (ЄС) і заважало реалізації ідеї створення простору без внутрішніх кордонів, у якому забезпечується вільне переміщення товарів та послуг.

Відмінності в сертифікації відповідності стосувались також і адміністративних аспектів. Внаслідок чого технічні бар'єри, обумовлені різними нормативними документами, долались у країні-імпортері шляхом повторення процедур сертифікації, які в країні-експортері (виробнику) вже були проведені за чинними там правилами. Вирішення цієї проблеми було знайдено 21 грудня 1989 р., коли Рада ЄС прийняла документ «Глобальна концепція з сертифікації і досліджень». Основна ідея цього документа полягає у формуванні довіри до товарів та послуг шляхом використання таких інструментів, як сертифікація та акредитація, що побудовані за єдиними європейськими нормами. Ця довіра має бути підтверджена якістю та компетентністю.

Основні рекомендації «Глобальної концепції» ЄС можна сформулювати у шести тезах:

1. Заохочення загального застосування стандартів із забезпечення якості серії EN 29000 і сертифікація на відповідність цим стандартам.
2. Застосування стандартів серії EN 45000, які встановлюють вимоги до органів з сертифікації та випробувальних лабораторій при акредитації.
3. Заохочення створення централізованих національних систем акредитації.
4. Заснування організації з досліджень і сертифікації в галузі, яка не регулюється законодавством.
5. Гармонізація інфраструктури випробувань і сертифікації в країнах ЄС.
6. Укладання договорів з третіми країнами (не членами ЄС) про взаємне визнання випробувань та сертифікатів.

На відміну від країн Західної Європи в США відсутні єдині правила сертифікації або єдиний національний орган з сертифікації. Діють сотні систем, створених при різноманітних асоціаціях-виробниках, приватних компаніях. Такий же стан у країні зі стандартизацією – стандарти розробляються сотнями організацій, які мають різноманітний статус.

Незважаючи на відсутність єдиного національного органу з сертифікації, на який урядом було б покладено спільне керівництво роботами з сертифікації, здійснюють спроби з створення загальних критеріїв для чинних

сертифікаційних систем. Для цього створена національна система акредитації випробувальних лабораторій, організована система реєстрації сертифікаційних систем. Сертифікація в США є гарантією якості на національному (якщо орган, при якому вона створена, дійсно є загальнонаціональним) і міжнародному рівнях. Проте, при відсутності законодавства, яке встановлює обов'язковість сертифікації, авторитетом користуються системи сертифікації, створені при таких загальнонаціональних організаціях, як Національна лабораторія страхових компаній, Лабораторія американських підприємств газової промисловості, Випробувальний центр сільськогосподарської техніки у штаті Небраска тощо. Щодо країн так званого «соціалістичного табору», у т.ч. СРСР, то політичні події кінця 1980-х років не дали можливості реалізуватися планам розвитку в рамках Ради Економічної Взаємодопомоги (1949–1989 рр.). Проте інтеграційні процеси в світовій економіці змушували колишні соціалістичні країни розвивати й удосконалювати процеси сертифікації та акредитації, гармонізуючи їх із загальноєвропейськими та світовими стандартами.

У 1985 р. CERTIKO було перетворено на Комітет Ради ISO з оцінки відповідності (CASCO), і функції його були розширено.

Сьогодні головними міжнародними організаціями, які сертифікують якість продукції (процесів, робіт, послуг) є Міжнародна організація із стандартизації (ISO), Європейський Комітет з оцінювання та сертифікації систем якості (EQS), Європейська мережа оцінювання та сертифікації систем якості (EQNET), Європейська організація з випробувань та сертифікації (EOTC) тощо (табл. 3.1 та 3.2).

Таблиця 3.1 – Міжнародні організації з акредитації

Повна назва	Прийнята абревіатура	Цілі та задачі
Міжнародна конференція з акредитації лабораторій, заснована у 1970 р.	ILAC	Обмін досвідом між органами з акредитації і лабораторіями
Міжнародний форум з акредитації, заснований у 1993 р.	IAF	Уніфікація систем і критеріїв акредитації в Європі та в світі
Міжнародна комісія з правил приймання (сертифікації) електрообладнання	CEE	Уніфікація систем і критеріїв акредитації в Європі та в світі у галузі електрообладнання
Європейська кооперація з акредитації випробувальних лабораторій та органів з сертифікації	EA	Формування довіри до випробувань і сертифікації в Європі

Таблиця 3.2 – Міжнародні організації з сертифікації

Повна назва організації	Прийнята абревіатура	Мета створення
Європейська економічна комісія ООН	UNECE	Розробляє норми безпеки експлуатації обладнання та методів їх випробування, регламенти якості продукції та методи їх перевірки
Європейський Економічний Союз	EEC	Розробляє правила процедури взаємопостачання, випробування товарів, застосування уніфікованих норм безпеки та якості товарів
Міжнародна організація з стандартизації	ISO	Розробляє стандарти та правила сертифікації товарів і послуг
Міжнародна електротехнічна комісія	IEC	Розробляє стандарти та правила сертифікації електротехнічних товарів
Міжнародна організація законодавчої метрології	OIML	Розробляє стандарти та правила сертифікації товарів і послуг
Міжнародна система сертифікації виробів електронної техніки		Розробляє єдині вимоги до виробів електронної техніки, методи оцінки їх відповідності
Міжнародна комісія з випробувань ручної вогнепальної зброї		Розробляє уніфіковані вимоги до вимірювальних приладів, методів випробувань, випробувальних патронів, схвалює організаційну структуру випробувального центру
Європейська мережа оцінювання та сертифікації систем якості	EQNET	
Європейська організація по дослідженнях	EUROLAB	Об'єднання випробувальних лабораторій
Європейська кооперація по аналітичній хімії	EUROCHEM	Об'єднання хіміко-аналітичних лабораторій
Європейський комітет по впровадженню і сертифікації систем забезпечення якості	EQS	Об'єднання органів по сертифікації систем забезпечення якості
Європейський комітет з досліджень і сертифікації в галузі інформаційних технологій	ECITS	
Європейський електротехнічний комітет з випробувань і сертифікації	ELSECOM	Об'єднання органів з сертифікації і випробувальних лабораторій
Європейський комітет з вогнезахисту та пожежної безпеки	ESIF	
Європейська організація з випробувань і сертифікації. Заснована в листопаді 1990р. Штаб-квартира в Брюсселі	EOTS	Об'єднання ECITS, ELSECOM та ESCIF для гармонізації сертифікації в Європі

Порядок виконання роботи

За зразком типової заявки здійснити її оформлення.

Керівнику ОС ДТЗ

Редзюку А. М.

Прізвище та ініціали

пр-т Перемоги, 57, м. Київ, 03113

З А Я В К А З

на визнання іноземного сертифіката відповідності щодо партії продукції

1 _____
Найменування заявника (назва організації або прізвище,

ім'я, по-батькові (для фізичної особи)

адреса, код ЄДРПОУ (для організацій), номер паспорта (для фізичної особи)

в особі _____
Прізвище, ім'я, по-батькові та посада (для заявки від організацій)

просить видати «Свідоцтво про визнання» іноземного сертифіката _____

Номер сертифіката,

дата видачі та найменування органа, який видав сертифікат

щодо партії _____ одиниць _____,

Назва продукції, марка тип, код УКТ ЗЕД

яка виготовляється _____
Назва виробника, його адреса

масово, серійно, партіями (шт., від № до № виробу, одноразово)

та ввезена в Україну згідно _____
Товарно-транспортні документи (рахунок-фактура, CMR, інвойс)

2 До заявки додається:

- завірена копія іноземного сертифіката відповідності;
- завірені копії протоколів сертифікаційних випробувань;
- оригінал декларації виробника, що засвідчує походження продукції, якість партії продукції та її відповідність нормативним документам підприємства-виробника, завіреним дійсною печаткою підприємства-виробника;
- копія товарно-транспортні документи (рахунок-фактура, CMR, інвойс тощо);
- копія стандарту (технічні умови) на продукцію;
- копії атестатів акредитації випробувальних лабораторій, що проводили сертифікаційні випробування, на підставі яких видано іноземний сертифікат (за наявності);
- копія сертифіката на систему управління якістю, атестата виробництва виробника, завірена дійсним підписом відповідальної особи та дійсним відбитком печатки підприємства-виробника (за наявності);

– копія свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ (тільки для організацій) або копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера (для фізичної особи).

3 Заявник зобов'язується:

– виконувати всі умови визнання і надавати будь-яку інформацію, необхідну для оцінювання відповідності продукції;

– сплатити всі витрати за проведення робіт з визнання іноземного сертифіката відповідності.

4 Отримане заявником рішення ОС ДТЗ щодо неможливості видачі свідоцтва про визнання іноземного сертифіката відповідності або «Свідоцтво про визнання» є документом про передачу–приймання робіт, який підтверджує, що робота виконана у повному обсязі та оформлена належним чином.

5 Бажаний термін виконання робіт за заявкою на визнання – до _____.

Керівник підприємства
або фізична особа

Підпис

Прізвище, ініціали

Головний бухгалтер
(тільки для підприємств)

Підпис

Прізвище, ініціали

М.П. _____ 20 __ р.

Питання для самоконтролю

1. Поясніть завдання Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики» (Держспоживстандарту) в галузі сертифікації.

2. Розкрийте повноваження центральних органів виконавчої влади в системі оцінки відповідності України.

3. Яку роботу виконують територіальні центри зі стандартизації, метрології та сертифікації продукції (послуг)?

4. Наведіть приклади участі України в роботі міжнародних та регіональних організаціях з оцінки відповідності.

5. Зробіть аналіз структурної схеми сертифікації в системі УкрСЕПРО та визначте його функції.

6. Визначте основні функції учасників сертифікації в системі УкрСЕПРО.

7. Що таке акредитація і яка її мета? На яких принципах базується діяльність з акредитації в Україні?

8. Яке призначення випробувальних лабораторій?

9. Охарактеризуйте загальні вимоги до порядку проведення сертифікації продукції (процесів, робіт, послуг) в системі УкрСЕПРО.

Лабораторна робота 4

Оформлення заявки на проведення сертифікації продукції (складових частин автомобіля) у системі сертифікації УкрСЕПРО

Мета: навчитися оформляти заявки на проведення сертифікації продукції (складових частин автомобіля) у системі сертифікації УкрСЕПРО.

Короткі теоретичні відомості

На сьогодні роботи з сертифікації в Україні забезпечують 118 органів сертифікації продукції (послуг) (ОС) та близько 700 випробувальних лабораторій (центрів), акредитованих в системі Української державної системи сертифікації продукції (УкрСЕПРО) та занесених до реєстру системи.

Організаційну структуру системи УкрСЕПРО визначає ДСТУ 3410:2004 «Система сертифікації УкрСЕПРО. Основні положення», згідно з яким загальне керівництво системою, організація та координація робіт з сертифікації здійснюються Національним органом з сертифікації – Держспоживстандартом України (рис. 4.1).

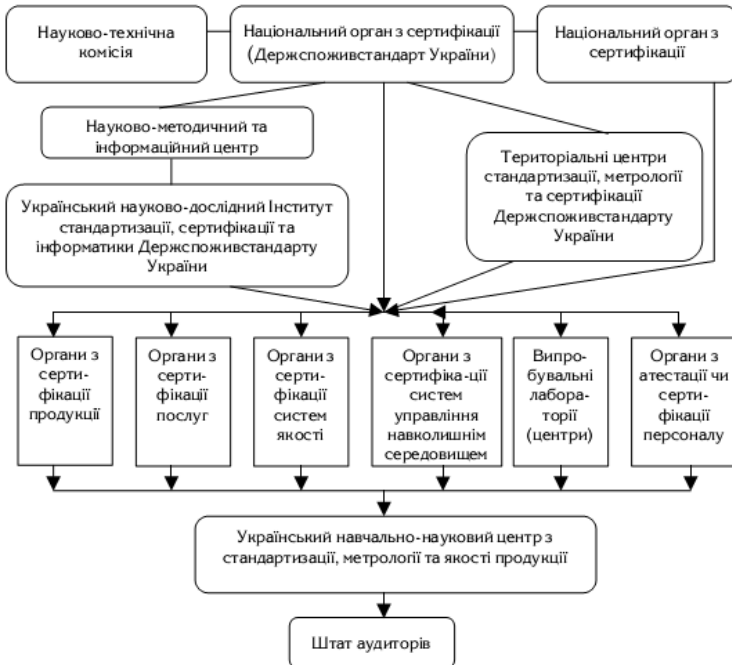

Рис. 4.1 – Структурна схема системи сертифікації УкрСЕПРО

Порядок виконання роботи

За зразком типової заявки здійснити її оформлення.

Ф-7.5-02-В

Керівнику ОС ДТЗ

Редзюку А. М.

Прізвище та ініціали

пр-т Перемоги, 57, м. Київ, 03113

З А Я В К А 4

на проведення сертифікації продукції у системі сертифікації УкрСЕПРО

1 _____
Найменування постачальника (назва організації або прізвище, ім'я, по батькові,

серія та номер паспорта (для фізичної особи), адреса, код ЄДРПОУ (тільки для організацій)
в особі _____

Прізвище, ім'я, по батькові та посада (тільки для організацій)
заявляє, що _____,

Назва продукції, код ДКПП, код УКТ ЗЕД для продукції, що імпортується
яка(ий) виготовляється _____

Назва виробника, країна,

Масово, серійно, партіями (шт., від номера до номера виробу, одноразово)
і постачається за _____ в кількості _____ од.

Договір (контракт) на поставку, провізний документ
відповідає вимогам _____

Назва та позначення нормативного(них) документа(тів)
і просить провести сертифікацію цієї продукції у системі сертифікації УкрСЕПРО на
відповідність вимогам наведених нормативних документів в термін до _____.

2 Випробування з метою сертифікації просимо провести _____

Найменування акредитованої випробувальної лабораторії (центру), адреса.

В разі відсутності відомостей цей пункт не наводиться.

3 Замовник зобов'язується:

– виконувати всі умови сертифікації і надавати будь-яку інформацію, необхідну для оцінювання продукції;

– забезпечувати стабільність показників (характеристик) продукції, які підтверджені сертифікатом відповідності;

– сплатити всі витрати за проведення сертифікації.

4 Замовник гарантує, що заявка(ки) на проведення сертифікації даної продукції в інші органи із сертифікації України не подавалась(лись).

5 До заявки додаються завірені заявником копії документів:

– свідоцтво про реєстрацію платника податку на додану вартість (тільки для організацій) або довідка про присвоєння ідентифікаційного коду (для фізичної особи);

- довідка-рахунок або рахунок-фактура ;
- провізний документ (інвойс, ТТН);
- контракт (договір) на поставку.

Керівник підприємства або фізична особа	_____	_____
	Підпис	Прізвище, ініціали
Головний бухгалтер (тільки для підприємств)	_____	_____
	Підпис	Прізвище, ініціали

М.П. _____ 20 __ р.

Питання для самоконтролю

1. Поясніть, від чого залежить схема (модель) сертифікації заявленої продукції чи послуг. Які схеми сертифікації ви знаєте?
2. Що таке сертифікат відповідності, свідоцтво щодо його визнання та державний реєстр системи УкрСЕПРО?
3. Що таке атестат виробництва, сертифікат відповідності і ліцензійна угода між замовником і Держспоживстандартом України?
4. Розкрийте особливості сертифікації груп однорідної продукції.
5. Розкрийте особливості сертифікації груп продовольчих товарів.
6. За якими показниками проводиться ідентифікація продукції?

Лабораторна робота 5

Оформлення заявки на проведення сертифікації серійної продукції у системі сертифікації УкрСЕПРО

Мета: навчитися оформляти заявки на проведення сертифікації серійної продукції у системі сертифікації УкрСЕПРО.

Короткі теоретичні відомості

Система сертифікації на автомобільному транспорті є комплексом взаємопов'язаних систем сертифікації однорідної продукції і послуг з різних напрямків діяльності. У свою чергу, кожна із згаданих систем сертифікації однорідної продукції формується з врахуванням наступних чинників:

- наявність аналогічної міжнародної системи;
- спільності призначення технічних характеристик або способу функціонування об'єкта;
- спільності методів випробувань і області поширення нормативних документів.

Формування систем сертифікації здійснюють поетапно у міру створення організаційних структур, правил і процедур, та методів і засобів з їх реалізації.

На першому етапі у сфері автомобільного транспорту створюються наступні системи сертифікації :

- система сертифікації механічних транспортних засобів (включаючи вантажні, легкові автомобілі і автобуси);
- система сертифікації послуг з технічного обслуговування і ремонту автомототранспортних засобів;
- система сертифікації експлуатаційних матеріалів (нафтопродукти і автопрепарати).

На другому етапі формуються системи сертифікації:

- послуг вантажного автотранспорту, в першу чергу у сфері перевезення небезпечних вантажів;
- послуг пасажирського транспорту;
- спеціальних і спеціалізованих автомобілів;
- транспортно-експедиторських послуг населенню;
- гаражного устаткування;
- послуг з ремонту гаражного іншого технологічного устаткування автотранспорту.

Розробка і впровадження систем сертифікації здійснюються по однакових процедурах. У системі сертифікації однорідної продукції повинні встановлюватися:

- номенклатура об'єктів, що підлягають сертифікації в цій системі;
- нормативні документи, на відповідність яким проводиться сертифікація, вимоги, що перевіряються, і використовувані методи випробувань;

- структура системи, функції її учасників;
- схеми сертифікації, вживані в цій системі;
- форми сертифікату і знаку відповідності;
- умови і правила визнання протоколів випробувань і сертифікатів відповідності, виданих зарубіжними організаціями;
- порядок проведення інспекційного контролю за дотриманням правил сертифікації;
- порядок розгляду апеляцій.

Практична робота із створення і впровадження систем сертифікації на автомобільному транспорті стримувалася тим, що не були чітко визначені і розмежовані функції окремих державних органів, відповідальних за сертифікацію в цій області.

Завдяки зусиллям Держстандарту України це питання вирішене шляхом прийняття Угоди про розмежування повноважень і взаємодії в області сертифікації в дорожньо-транспортному комплексі, підписаного Держстандартом України, Мінтрансом України і іншими зацікавленими державними органами.

Відповідно до цього документу Міністерству транспорту України в особі Департаменту автомобільного транспорту доручена організація і проведення робіт з сертифікації автобусів і базових вантажних автомобілів, спеціальних і спеціалізованих автомобілів, гаражного обладнання, експлуатаційних матеріалів, послуг з технічного обслуговування і ремонту автотранспортних засобів, послуг в області перевезення вантажів і пасажирів, а також підготовка і підвищення кваліфікації кадрів для автомобільного транспорту.

Державному комітету з питань архітектури і будівництва України доручена організація і проведення робіт з сертифікації спеціалізованих автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів для перевезення будівельних матеріалів і вантажів.

Міністерство внутрішніх справ України здійснює проведення робіт з сертифікації виготовлених в порядку індивідуальної творчості і переобладнаних автотранспортних засобів (у тому числі зібраних із запасних частин), технічних засобів організації дорожнього руху, а також контроль тих, що знаходяться в експлуатації автотранспортних засобів.

Комітет України з машинобудування бере участь в роботах з сертифікації автотранспортних засобів.

Загальну координацію і методичне керівництво діяльністю по сертифікації в транспортно-дорожньому комплексі здійснює Держстандарт України – Національний орган з сертифікації, який має право делегувати частину своїх функцій сторонам угоди на основі видачі ліцензій.

Відповідно до цієї загальної концепції взаємодії в організації нових і вдосконаленні діючих систем сертифікації на автотранспорті нижче описані діючі і перспективні системи з окремих видів продукції і послуг, що стосуються забезпечення безпеки автотранспортних засобів і технологічного обладнання автотранспорту.

Порядок виконання роботи

За зразком типової заявки здійснити її оформлення.

Ф 7.5-01-А

Керівнику ОС ДТЗ

Редзюку А. М.

Прізвище та ініціали

пр-т Перемоги, 57, м. Київ, 03113

З А Я В К А 5

на проведення сертифікації продукції у системі сертифікації УкрСЕПРО

1 _____
Назва організації-виробника або її повноважної особи (далі – замовник)

_____ Адреса, код ЄДРПОУ
в особі _____

_____ Прізвище, ім'я, по батькові та посада
заявляє, що _____

_____ Назва продукції, код ДКПП, код УКТ ЗЕД для продукції, що імпортується
яка(й) виготовляється серійно за _____

_____ Назва та позначення нормативного документа
відповідає вимогам _____

_____ Назва та позначення нормативних документів
і просить провести сертифікацію цієї продукції у системі сертифікації УкрСЕПРО на
відповідність вимогам наведених нормативних документів за схемою, що перед-
бачає проведення _____

_____ Сертифікаційних випробувань, обстеження виробництва,
_____ сертифікації системи управління якістю, атестації виробництва
та видати сертифікат відповідності терміном дії до _____ років.

2 Випробування з метою сертифікації просимо провести _____

_____ Найменування акредитованої
_____ випробувальної лабораторії (центру), адреса (в разі відсутності відомостей цей пункт не наводиться)

3 Замовник зобов'язується:

– виконувати всі умови сертифікації і надавати будь-яку інформацію, необ-
хідну для оцінювання продукції;

– забезпечувати стабільність показників (характеристик) продукції, які під-
тверджені сертифікатом відповідності;

– сплатити всі витрати за проведення сертифікації.

4 Додаткові вимоги та відомості:

4.1 Бажаний термін проведення сертифікації – _____;

4.2 Замовник в особі _____

Прізвище, ім'я, по батькові та посада керівника організації бере на себе відповідальність за відповідність продукції вимогам сертифікації.

Керівник організації _____

Підпис

Прізвище, ініціали

Головний бухгалтер _____

Підпис

Прізвище, ініціали

М.П. _____ 20 __ р.

Ф 7.5-01-Б

Керівнику ОС ДТЗ

Редзюку А. М.

Прізвище та ініціали

пр-т Перемоги, 57, м. Київ, 03113

ГАРАНТІЙНИЙ ЛИСТ

Цим посвідчуємо, що заявка(ки) на проведення сертифікації _____

_____ Найменування ДТЗ, їх складових частин та предметів обладнання
що виготовляється серійно _____

_____ Назва та адреса організації-виробника
в інші органи з сертифікації України не подавалась(лись).

Керівник організації _____

Підпис

Прізвище, ініціали

М.П. _____ 20 __ р.

Керівнику ОС ДТЗ

Редзюку А. М.

Прізвище та ініціали

пр-т Перемоги, 57, м. Київ, 03113

ГАРАНТІЙНИЙ ЛИСТ ВИРОБНИКА

Цим посвідчується наявність в організації умов виробництва для стабільного випуску продукції:

Найменування ДТЗ, їх складових частин та предметів обладнання
що відповідає вимогам нормативних документів: _____

Позначення нормативних документів, на відповідність яким проводиться сертифікація продукції

Докладний опис умов виробництва для забезпечення формування технічних характеристик згідно з вимогами нормативних документів додається.

Замовник готовий надати ОС ДТЗ можливість провести перевірку умов виробництва ДТЗ та їх складових частин, що підлягають сертифікації.

Керівник організації

_____ Підпис

_____ Прізвище, ініціали

М.П. _____ 20 __ р.

Питання для самоконтролю

1. Обґрунтуйте особливості послуг як об'єкта сертифікації. Охарактеризуйте можливі схеми сертифікації послуг.
2. З якою метою проводять сертифікацію системи якості виробництва?
3. Яка специфіка етапів загальної процедури перевірки системи якості?
4. Визначте пріоритети в діяльності УкрНДІССІ та УкрНДНЦ.
5. Охарактеризуйте доробки вітчизняної метрології. Які вітчизняні метрологічні структури ви знаєте?

Лабораторна робота 6

Оформлення заявки на проведення сертифікації транспортних засобів у системі сертифікації УкрСЕПРО

Мета: навчитися оформляти заявки на проведення сертифікації транспортних засобів у системі сертифікації УкрСЕПРО.

Короткі теоретичні відомості

Сертифікація дорожніх транспортних засобів їх складових та приладдя є обов'язковою вимогою в більшості держав світу. Крім національних систем сертифікації діє міжнародна система на основі Женевської Угоди 1958 р. Учасниками Угоди є практично всі держави Європи. У 1987 р. до Женевської Угоди приєднався СРСР, а після його розпаду – лише Росія стала правонаступницею СРСР у Женевській Угоді.

Україна приєдналася до Женевської Угоди 1958 р., згідно із Законом України від 20.02.2000 р. № 1 448-111 «Про приєднання України до Угоди про прийняття єдиних технічних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах, і про умови взаємного визнання офіційних затверджень, виданих на основі цих приписів, 1958 року з поправками 1995 року», заявивши про намір застосовувати на своїй території Правила ЄЕК ООН, що додаються до Женевської Угоди 1958 р. Всього таких Правил – 114. Вони регламентують питання, які стосуються дорожніх транспортних засобів, предметів їх обладнання та частин. З 2003 р. Мінтрансом і Держспоживстандартом України надано чинності 85-ти Правилам ЄЕК ООН.

Дорожньо-транспортні засоби є об'єктами підвищеної небезпеки. За статистичними даними в Україні кількість смертельних наслідків ДТП у 3–9 разів більша, ніж у країнах європейської спільноти і це за умови, що насиченість автомобілями в Україні в 5–10 разів менша, ніж у розвинених країнах. Тільки у 2007 р. кількість загиблих у ДТП в Україні сягнула 9500 осіб. З розрахунку на 1 тис. автомобілів цей показник у 5 разів вищий, ніж у Франції, та в 10 разів, ніж у Швеції. Важкість аварій на наших шляхах у 4–7 разів вища, ніж у країнах Європи. Тому держава не може залишатись осторонь у питаннях, які стосуються безпеки дорожнього руху, захисту довкілля та захисту прав споживача. Особливої уваги державних органів потребує дотримання вимог законодавства під час робіт із підтвердження відповідності ДТЗ, а також під час надання транспортних автомобільних послуг.

Транспортні засоби та частини до них повинні відповідати вимогам нормативної і конструкторської документації та мати маркування для їх ідентифікації.

Для реалізації робіт із сертифікації ДТЗ в Україні існує нормативна база, що представлена законодавчими актами, державними та галузевими

стандартами України, а також міжнародними нормативно-правовими документами (правила СЕК ООН, директиви ЄС).

Прийняті в Україні закони стали законодавчою базою для введення в Україні обов'язкової сертифікації ДТЗ з 1 січня 1996 р., їх складових та приладдя – з 1 липня 1996 р. Серед них закони:

- «Про захист прав споживачів», 15.12.93 р. № 1023–ХІІ (в ред. від 01.12.2005 р. № 3161–ІV);

- «Про охорону праці», 14.10.92 р. № 2695–ХІІ;

- «Про дорожній рух», 30.06.93 р. № 3353–ХІІ;

- «Про транспорт», 10.11.94 р. № 232/94-ВР (в ред. від 09.02.2006 р. № 3421–ІV);

- «Про метрологію та метрологічну діяльність», 11.02.98 р. № 113/98-ВР (в ред. від 15.06.2004 р. № 1765–ІV);

- «Про автомобільний транспорт», 05.05.2001 р. № 2344–ІІІ (в ред. від 23.02.2006 р. № 3492–ІV);

- «Про перевезення небезпечних вантажів», 06.05.2000 р. № 1644–ІІІ;

- «Про транспортно-експедиторську діяльність», 01.07.2004 р. № 1955–ІV;

- «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», 22.09.2005 р. № 2902–ІV та ін.

Так, ст. 29 Закону України «Про дорожній рух» допускає до участі у дорожньому русі ДТЗ, технічний стан і конструкція яких відповідають вимогам діючих в Україні правил, нормативів і стандартів, що визначено.

Ст. 10 Закону України «Про транспорт» вказує, що «транспортні засоби повинні відповідати вимогам безпеки, охорони праці та екології, державним стандартам, мати відповідний сертифікат». Ст. 20 Закону України «Про автомобільний транспорт», визначаючи вимоги до транспортних засобів і частин до них, підкреслює, що конструкція та технічний стан транспортних засобів, а також їх частини мають відповідати вимогам, порядок визначення яких установлює Кабінет Міністрів України, та забезпечувати:

- безпеку людей, які користуються транспортними засобами чи беруть участь у дорожньому русі;

- відповідність нормам стосовно викидів забруднювальних речовин, парникових газів, електромагнітних завад, рівню шуму та інших чинників негативного впливу на людину та довкілля;

- запобігання пошкодженню транспортними засобами доріг та їх облаштування;

- ефективне використання енергетичних ресурсів, частин і експлуатаційних матеріалів;

- захист від незаконного використання транспортних засобів та запобігання пошкодженню вантажів;

- збереження властивостей безпеки від моменту виготовлення транспортного засобу до його утилізації;

- відповідність іншим вимогам законодавства.

Транспортні засоби та частини до них повинні відповідати вимогам нормативної і конструкторської документації та мати маркування для їх ідентифікації.

Введення обов'язкової сертифікації ДТЗ та їх складових регламентують й інші нормативні документи, а саме:

– «Правила обов'язкової сертифікації дорожніх транспортних засобів, їх складових та приладдя», затверджені наказом Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 17.01.97 р. № 23 (в ред. від 25.01.2002 р. № 48);

– «Правила державної реєстрації та обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів та мотоколясок», затверджені постановою КМУ від 07.09.98 р. № 1388;

– «Про внесення змін до «Порядку митного оформлення імпортованих товарів (продукції), що підлягають обов'язковій сертифікації в Україні», затверджені постановою КМУ України від 08.11.2000 № 1672;

– «Питання пропуску через державний кордон автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними», затверджені постановою КМУ від 24.12.2003 р. № 1989;

– «Порядок проведення державного технічного огляду колісних транспортних засобів» від 09.07.2008 р. № 606;

– «Порядок надання суб'єктам господарювання повноважень на проведення перевірки технічного стану колісних транспортних засобів під час державного технічного огляду» від 09.07.2008 р. № 607;

– «Правила пожежної безпеки для підприємств і організацій автомобільного транспорту України», затверджені наказом Міністерства транспорту України від 21.12.98 № 527;

– «Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом загального користування (крім надання послуг з перевезення пасажирів та їх багажу на таксі)», затверджені наказом Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва та Міністерства транспорту і зв'язку України від 18.12.2003 р. № 136/985;

– «Положення про порядок допущення дорожніх транспортних засобів до перевезень вантажів під митними печатками і пломбами із застосуванням книжки МДП», затверджені наказом Державного митного комітету України від 06.03.95 № 82;

– «Методика товарознавчої експертизи та оцінки дорожніх транспортних засобів», затверджені наказом Міністерства юстиції та Фонду державного майна України від 24.11.2003 р. № 142/5/2092;

– «Правила роздрібної торгівлі транспортними засобами і номерними агрегатами», затверджені наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 18.12.95 р. № 168 (в ред. від 08.07.2003 р. № 174).

До структури системи УкрСЕПРО входять такі органи сертифікації ДТЗ:

– Державний автотранспортний науково-дослідний і проектний інститут (ДержавтотрансНДІпроект) – організаційно-методичний центр сертифікації ДТЗ (ОМЦ);

– Запорізький ЦСМ;

– Львівський ДНДІ «Система»;

– 38 випробувальних лабораторій.

Організаційно-методичний центр із сертифікації автотранспортних послуг – ДержавтотрансНДІпроект – виконує функції щодо:

– розробки нормативно-методичної документації стосовно сертифікації автотранспортних послуг;

– вивчення і поширення вітчизняного і зарубіжного досвіду із сертифікації автотранспортних послуг;

– організації розробки методичних документів щодо акредитації із сертифікації автотранспортних послуг;

– надання практичної допомоги органам із сертифікації автотранспортних послуг у підготовці їх до акредитації;

– участі в акредитації органів із сертифікації автотранспортних послуг;

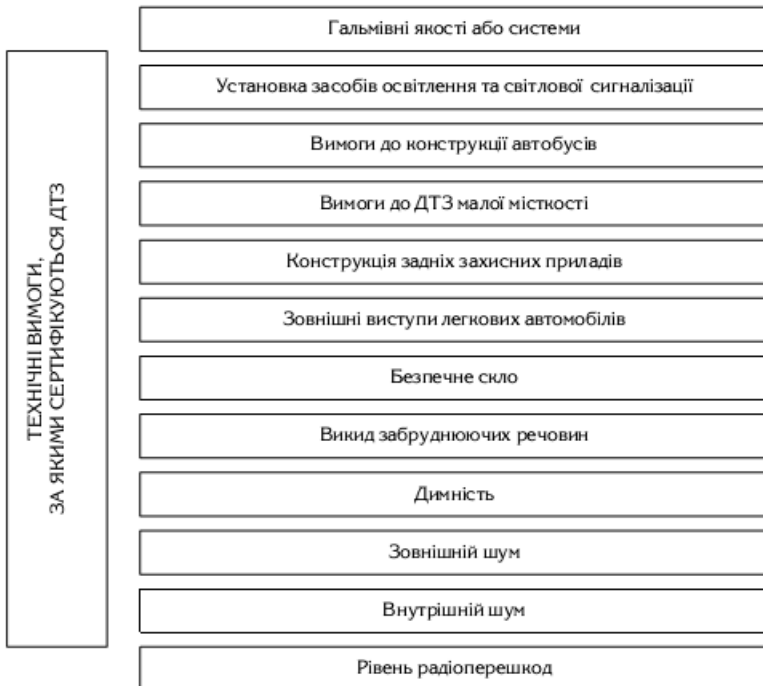

Рис. 6.1 – Технічні вимоги, за якими сертифікуються ДТЗ в Україні

– планування за дорученням Держспоживстандарту та Мінтранс-зв’язку України робіт, спрямованих на розвиток матеріальної і методичної бази органів із сертифікації автотранспортних послуг;
– узагальнення і подання до Держспоживстандарту та Мінтранс-зв’язку України пропозицій щодо розширення та перегляду номенклатури автотранспортних послуг, що підлягають сертифікації.

Як вже було сказано, сертифікація ДТЗ в країнах Західної Європи виконується за Правилами ЄЕК ООН або Директивами ЄС. Кожен з цих документів встановлює конкретні технічні вимоги до ДТЗ за окремими властивостями (наприклад, шум, що створює ДТЗ; гальмівна ефективність; викид забруднюючих речовин та ін.). Так, сертифікація ДТЗ в Росії та Білорусі – здійснюється приблизно за сорока (залежно від категорії ДТЗ Правилами ЄЕК ООН), а в Україні – за 6–9-ма. Використання невеликої кількості вимог зумовлено об’єктивними причинами, а саме: необхідністю «м’якого» введення сертифікації ДТЗ в Україні з врахуванням можливостей вітчизняного виробника. Обов’язкова сертифікація ДТЗ в Україні виконується за такими технічними вимогами, які є найважливішими (рис. 6.1).

Порядок виконання роботи

За зразком типової заявки здійснити її оформлення.

Керівнику ОС ДТЗ

Редзюку А. М.

Прізвище та ініціали

пр-т Перемоги, 57, м. Київ, 03113

З А Я В К А 6

на проведення сертифікації продукції у системі сертифікації УкрСЕПРО

1

Найменування заявника (назва організації або прізвище, ім’я, по батькові,

серія та номер паспорта (для фізичної особи)), адреса, код ЄДРПОУ (тільки для організацій) в особі

Прізвище, ім’я, по батькові та посада (тільки для організацій)

заявляє, що

Назва продукції, код ДКПП, код УКТ ЗЕД (для продукції, що імпортується)

яка(й) виготовляється

Назва виробника, країна,

Масово, серійно, партіями (шт., від № до № виробу, одноразово)

яка(й) постачається *партією* – *шт.*

Кількість одиниць

відповідає вимогам

Назва та позначення нормативного документа

і просить провести сертифікацію цієї продукції у системі сертифікації УкрСЕПРО на відповідність вимогам наведених нормативних документів в термін до _____.

2. Випробування з метою сертифікації просимо провести _____ найменування акредитованої _____ випробувальної лабораторії (центру), адреса. В разі відсутності відомостей цей пункт не наводиться

3. Заявник зобов'язується:

– виконувати всі умови сертифікації і надавати будь-яку інформацію, необхідну для оцінювання продукції;

– забезпечувати стабільність показників (характеристик) продукції, які підтверджені сертифікатом відповідності;

– сплатити всі витрати за проведення сертифікації;

4. Замовник гарантує, що заявка(ки) на проведення сертифікації даної продукції в інші органи із сертифікації України не подавалась(лись).

5. Додаткові відомості *згідно з додатком*.

Керівник підприємства
або фізична особа

_____ Підпис

_____ Прізвище, ініціали

Головний бухгалтер
(тільки для підприємств)

_____ Підпис

_____ Прізвище, ініціали

М.П. _____ 20 __ р.

Питання для самоконтролю

1. Суть правила обов'язкової сертифікації дорожніх транспортних засобів, їх складових та приладдя.

2. Суть правила державної реєстрації та обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів та мотоколясок.

3. Суть митного оформлення імпортованих товарів (продукції), що підлягають обов'язковій сертифікації в Україні.

4. Суть питання пропуску через державний кордон автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними 12.2003 р. № 1989.

5. Порядок проведення державного технічного огляду колісних транспортних засобів у нормативних документах.

6. Порядок надання суб'єктам господарювання повноважень на проведення перевірки технічного стану колісних транспортних засобів під час державного технічного огляду.

Література

Основна

1. Салухіна Н. Г. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг : підручник / Н. Г. Салухіна, О. М. Язвінська. – Київ : ЦУЛ, 2010. – 336 с.
2. Тарасова В. В. Метрологія, стандартизація і сертифікація : підручник / В. В. Тарасова, А. С. Малиновський, М. Ф. Рибак ; за заг. ред. В. В. Тарасової. – Київ : Центр навч. л-ри, 2006. – 264 с.
3. Лицензирование и сертификация автотранспортной деятельности / Н. А. Андреева, Л. П. Ширяева. – Кемерово, 2011. – 199 с.
4. Шапошников Ю. А. Лицензирование и сертификация на автомобильном транспорте : учеб. пособ. – Барнаул : 2005. – 127 с.
5. Андреева Н. А. Сертификация транспортных средств : учеб. пособ. / Н. А. Андреева. – Кемерово, 2003. – 136 с.
6. Основы стандартизации и сертификации товарной продукции : учеб. пособ. – В. Е. Сычко [и др.] ; под общ. ред. В. Е. Сычко. – 2-е изд., испр. – Минск : Вышэйшая школа, 2008. – 208 с.

Додаткова

1. Про автомобільний транспорт : закон України від 05.04.2001, № 2344–III. – Київ, 2001.
2. Про дорожній рух : закон України від 28.01.1993, № 2953–XII. – Київ, 1993.
3. Про стандартизацію : закон України від 17.05.2001, № 2408–III. – Київ, 2001.
4. Про підтвердження відповідності : закон України від 17.05.2001, № 2406. – Київ, 2001.
5. Про захист прав споживачів : закон України від 12.05.1991, № 1023–12. – Київ, 1991.
6. Про наукову та науково-технічну експертизу : закон України від 10.02.1995, № 51/95–ВР. – Київ, 1995.
7. Про наукову та науково-технічну діяльність : закон України від 13.12.1991, № 1977–XII. – Київ, 1991.
8. Про судову експертизу : закон України від 25.02.1994, № 4038–XII. – Київ, 1994.
9. Про акредитацію органів з оцінки відповідності : закон України від 25.05.2001, № 2407. – Київ, 2001.
10. Про приєднання України до Європейської Угоди про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів : закон України від 02.03.2000, № 1511. – Київ, 2000.

Додаток А

**Заявка на проведення сертифікації продукції
у системі сертифікації УкрСЕПРО (на партію ДТЗ)**

1 Для автомобілів іноземного виробництва вказують:

- розташування рульового керування _____
Ліве, праве
- опис світлотехніки _____
Колір сигналів повороту та їх повторювачів
- геометрія місця для розміщення номерного знака _____
Прямокутна, квадратна

2 До заявки додаються завірені заявником копії документів:

- контракт (договір) на поставку*;
- технічний паспорт ДТЗ або приймально-здавальний акт (для виробників ДТЗ країн СНД – обов'язково);
- фінансовий документ (інвойс, довідка-рахунок, рахунок-фактура тощо);
- провізний документ (митна декларація, ПП, ТТН)*;
- свідоцтво про реєстрацію платника податку на одану вартість (лише для юрид. особи) – копія паспорта та довідка про присвоєння ідентифікаційного коду (для фізич. особи);

3 Опис загальних характеристик ДТЗ:

- назва, марка (модель) ДТЗ: _____
- ідентифікаційний номер ДТЗ: _____
- номер кузова: _____
- номер шасі: _____
- номер двигуна: _____
- колісна формула ДТЗ: _____
- число місць: _____
- повна маса ДТЗ: _____
- двигун (тип, марка, модель): _____
- робочий об'єм двигуна, тип палива _____
- кількість та розміщення циліндрів: _____
 - вид палива _____
 - чи є ДТЗ газобалонним _____

Так, ні; якщо так – зазначити тип палива: СПГ або ЗНГ

4 Реквізити сторін (юридична адреса, банківські реквізити, телефон):

Заявник	Орган сертифікації ДТЗ
_____	Державний автотранспортний
_____	науково-дослідний і проектний інститут
_____	03113, Київ, пр. Перемоги 57, т/факс. _____,
_____	Р/р № _____ в _____
_____	МФО _____, ЄДРПОУ _____

Керівник підприємства _____
або фізична особа _____ Підпис _____ Прізвище, ініціали _____

М.П. _____ 20 ____ р.

*Для офіційних дилерів виробників ДТЗ надання цих документів не є обов'язковим за умови наявності в ОС ДТЗ копії генерального контракту (договору).

Зміст

Вступ	3
Лабораторна робота 1 Оформлення заявки на проведення сертифікації у системі УкрСЕПРО ДТЗ, кузовів і шасі, що були в користуванні та ввозяться з-за кордону.....	5
Лабораторна робота 2 Оформлення заявки на проведення сертифікації системи управління якістю в системі УкрСЕПРО.....	9
Лабораторна робота 3 Оформлення заявки на визнання іноземного сертифіката відповідності щодо партії продукції.....	20
Лабораторна робота 4 Оформлення заявки на проведення сертифікації продукції (складових частин автомобіля) у системі сертифікації УкрСЕПРО.....	29
Лабораторна робота 5 Оформлення заявки на проведення сертифікації серійної продукції у системі сертифікації УкрСЕПРО.....	32
Лабораторна робота 6 Оформлення заявки на проведення сертифікації транспортних засобів у системі сертифікації УкрСЕПРО.....	37
Література	43
Додаток А	44